

Op weg naar meer scholen met Gezonde School-beleid

Veel scholen tonen interesse om werk te maken van een duurzaam en gezond schoolbeleid. Ruim 1.500 scholen in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs vroegen hiervoor eind 2013 ondersteuning aan. Dit is het eerste, zichtbare resultaat van de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl (SBGL). Een nieuwe aanvraagronde voor scholen start op 28 maart 2014.

Door: Niels Reijgersberg, Jo Lucassen en Irene Pulles

De Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl wil scholen stimuleren om te werken aan gezond en duurzaam schoolbeleid. Deze agenda is in het najaar van 2012 door de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad op verzoek van de ministeries VWS en OCW opgesteld en loopt tot 2016 als vervolg op het beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs. De Onderwijsagenda SBGL stimuleert samenwerking tussen verschillende organisaties om zo kennis en expertise te bundelen. Ook de KVLO draagt actief bij aan de uitvoering van de plannen van de Onderwijsagenda SBGL.

Een jaar na de start van de Onderwijsagenda SBGL worden de eerste resultaten zichtbaar. Het afgelopen jaar is veel energie gestoken in de verbetering van de samenwerking en afstemming met verschillende organisaties en landelijke programma's die zich richten op gezond gedrag van scholieren. Voorbeelden daarvan zijn de betrokkenheid bij het Convenant Gezond Gewicht en de samenwerking met de #Jeugdimpuls en GGD Nederland. Daarnaast is veel aandacht besteed aan het activeren van scholen om werk te maken van sport, bewegen en een gezonde leefstijl.

Wat is een Gezonde School?

Een Gezonde School werkt op een structurele en samenhangende manier aan de gezondheid van haar leerlingen/studenten en personeel. Een school kan zelf kiezen aan welke gezondheidsthema's ze wil werken, bijvoorbeeld voeding of persoonlijke verzorging. Ook rondom sport en bewegen zijn er voor sportdocenten diverse mogelijkheden.

Waarom een Gezonde School?

Door op een structurele en integrale wijze te werken aan gezondheidsthema's krijgt de school meer

zicht op eventuele risico's en problemen. Er worden keuzes gemaakt voor tenminste een heel schooljaar, waarbij op school de educatie en zorg voor scholieren in samenhang worden aanpakt. Hierdoor werkt een school effectief aan gezond gedrag en gezonde keuzes van leerlingen en studenten. Dit helpt gezondheidsproblemen bij hen voorkomen.

Ondersteuning voor scholen

De Onderwijsagenda SBGL heeft in samenwerking met de al lopende #Jeugdimpuls overzichtelijk ondersteuningsaanbod voor scholen opgezet. Het programma #Jeugdimpuls is een initiatief van het RIVM Centrum Gezond Leven met partners. Scholen konden kiezen uit drie vormen van ondersteuning of een combinatie van deze mogelijkheden.

- 1 advies-op-maat door een Gezonde School-adviseur
- 2 het inzetten van een Gezonde School-activiteit
- 3 een geldbedrag om een eigen medewerker extra in te kunnen zetten voor schoolgezondheidsbeleid.

Het ondersteuningsaanbod biedt ook sportdocenten verschillende mogelijkheden om te werken aan het sport- en beweegaanbod voor leerlingen en studenten. Er zijn voor verschillende doelgroepen Gezonde School-activiteiten beschikbaar. Een overzicht van activiteiten is te vinden op www.gezondeschool.nl. Daarnaast kan je als vakleerkracht of sectie een geldbedrag aanvragen voor extra taakuren om het sport- en beweegaanbod steviger in het beleid van de school te verankeren.

Scholen vragen ondersteuning aan

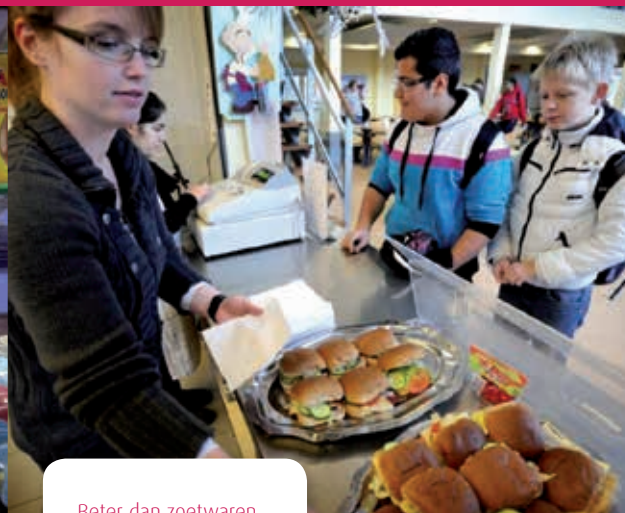
De Onderwijsagenda SBGL wil vraaggestuurd werken. Daardoor ligt het initiatief nu meer bij het onderwijs. Scholen die werk willen maken van een Gezonde School kunnen op maat ondersteuning aanvragen. Deze manier van werken lijkt te worden gewaardeerd door scholen, want meer dan 1.233 basisscholen vroegen ondersteuning aan om te werken aan de gezondheid van leerlingen. Ook in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs is enthousiast gereageerd. Er werden respectievelijk 306 en 55 aanvragen gedaan. De inzet van een Gezonde School-activiteit en het geldbedrag zijn de meest aangevraagde ondersteuningsactiviteiten (zie figuur 1).

Selectie van scholen bij ondersteuning

De omvang van de gevraagde ondersteuning heeft de beschikbare budgettaire en personele mogelijkheden ruim overschreden. Er is geprobeerd scholen zoveel mogelijk gedeeltelijk tegemoet te komen. Scholen in wijken met een lagere sociaaleconomische

Gezonde school kantine

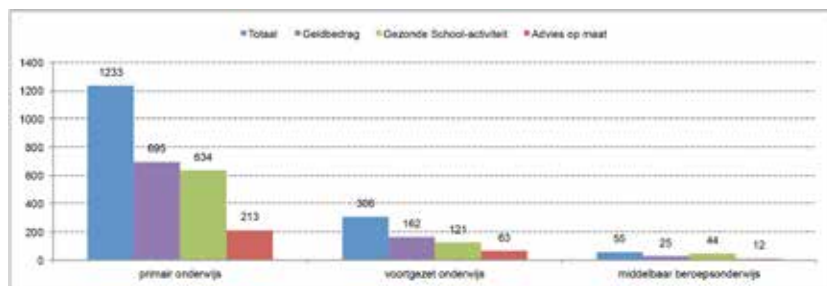
Beter dan zoetwaren

FOTO: PATRICIAVERSTRAELEN/WEBKUKUL EN INTERNET (B. DE STEW)

status en scholen in JOGG-gemeenten kregen voorrang. Verder kregen scholen die de intentie uitspraken om het vignet Gezonde School aan te vragen, voorrang. Half januari hebben alle scholen gehoord of en welke ondersteuning ze ontvangen. In de periode van 28 maart tot en met 25 april 2014 kunnen scholen opnieuw een aanvraag doen voor ondersteuning op het gebied van gezondheidsbevordering. Dit biedt dus wederom kansen voor het onderwijs om het sport- en beweegaanbod structureel op de kaart te zetten.

Meeste Gezonde School-vignetten voor sport en bewegen

Scholen die structureel aan gezondheid werken, kunnen het vignet Gezonde School aanvragen. Er zijn themacertificaten te behalen op verschillende thema's. De fase van uitwerking van het landelijke vignet Gezonde School is per sector verschillend. In het primair onderwijs waren in november 2013 inmiddels 89 vignetten toegekend, waarvan de meeste op het gebied van sport en bewegen (34). Onlangs is ook het eerste vignet uitgereikt op het mbo. ROC Nijmegen heeft het themacertificaat Bewegen en sport ontvangen. Voor het voortgezet onderwijs zijn de vignetten naar verwachting in september 2014 beschikbaar. De meest actuele stand van zaken is te vinden op www.gezondeschool.nl.

Figuur 1. Overzicht ondersteuningsaanvragen naar type onderwijs en type ondersteuning (in absolute aantallen) Bron: RIVM 2013; bewerking Mulier Instituut

Aanknopingspunten voor de toekomst

De Onderwijsagenda SBGL heeft in het eerste projectjaar een stevige stap vooruit gezet in het activeren van scholen om te werken aan Gezonde School-beleid. Dit biedt hoopvolle perspectieven voor de toekomst. Het daadwerkelijk ontwikkelen van Gezonde School-beleid door scholen en het inrichten van de schoolpraktijk op basis van dit beleid is een volgende stap. Met als uiteindelijk doel het bevorderen van gezond gedrag bij leerlingen en studenten.

Het Mulier Instituut volgt jaarlijks de (beleids)ontwikkelingen rondom de Gezonde School en gezond gedrag van kinderen en jongeren. Hierbij gebruikt het onderzoeksinstituut registraties en onderzoek van andere partijen, zoals het RIVM en de GGD. Daarnaast wordt het komend jaar bekeken wat deze impuls voor de scholen in de praktijk betekent. De eerste voortgangsrapportage van de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl is beschikbaar op www.mulierinstituut.nl. Meer informatie over de Gezonde School vind je op www.gezondeschool.nl. Voor vragen over het onderzoek of dit artikel kun je contact opnemen met een van de auteurs.

Referentie

Reijgersberg, N., J. Lucassen & I. Pulles (2013). Monitor Onderwijsagenda Sport Bewegen en Gezonde Leefstijl. Utrecht: Mulier Instituut

Contact:

n.reijgersberg@mulierinstituut.nl
j.lucassen@mulierinstituut.nl
i.pulles@mulierinstituut.nl